

Fábián Gergely¹

A jegybanki hitelösztönzés rúgta be a magyar gazdaság motorját

Az alapkamat csökkentése mellett az MNB célzott hitelösztönző eszközeinek is meghatározó szerepe volt abban, hogy a hazai vállalkozások hitelhez jutási lehetőségei számottevően javultak az elmúlt 6 évben, ami egyúttal a gazdaság növekedését is dinamizálta. Az MNB a kamatszint alacsony szinten tartása mellett jelenleg is több célzott eszközzel támogatja a hazai vállalkozások versenyképesebbé válását és ezzel Magyarország felzárkózását.

Közel 5 éven át tartó folyamatos zsugorodás következtében a vállalati hitelállomány 2013 elejére a válság előtt szint háromnegyedére esett vissza, amely hátráltatta a válságból való kilábalást. A hazai mikro-, kis- és középvállalkozások (kkv-k) hitelhez jutási lehetőségeinek javítása és ezen keresztül a gazdasági növekedés élénkítése érdekében a jegybank 2013 júniusában elindította első célzott hitelösztönző eszközét, a Növekedési Hitelprogramot (NHP).

Az NHP keretében elérhető forrás rendkívül kedvező, legfeljebb 2,5 százalékos kamatszintjének és kiszámítható jellegének (nincs árfolyam- és kamatkockázat) köszönhetően vonzó lehetőséget teremtett a kkv-k számára elhalasztott beruházásaik megvalósítására, tevékenységük bővítésére, működésük korszerűsítésére. Az NHP-nak jelentős szerepe volt abban, hogy már az elindítás évében megállt a kkv-hitelállomány csökkenése, 2015 óta pedig már folyamatosan bővül, ráadásul az utóbbi két évben 10 százalék fölötti ütemben.

A program 2017 márciusáig tartó három szakasza keretében közel 40 ezer vállalkozás jutott kedvező finanszírozáshoz, összesen több mint 2 800 milliárd forint összegben, amely a 2018-as magyar GDP 6,5 százalékának megfelelő volumen. A megvalósult beruházásokból, valamint a növekvő foglalkoztatásból és a vállalatok javuló eredményességéből származó többletjövedelmekből adódóan az NHP 2013 és 2018 között mintegy 3,5 százalékkal járult hozzá a hazai kibocsátáshoz.

Az MNB az NHP mellett más célzott eszközzel is ösztönözte a bankokat a kkv-k aktívabb hitelezésére: a 2016-ban elindított Piaci Hitelprogram (PHP) keretében kedvező árazású jegybanki eszközöket kínált, amelyek igénybevételének feltétele volt kkv-hitelállomány növelése. A kamatcsökkentések hitelezésre gyakorolt kedvező hatása mellett tehát az MNB célzott eszközei is fontos szerepet játszottak a vállalkozások hitelfeltételeinek kedvezőbbé válásában, és a bővülő hitelezésből származó GDP-növekedésben is.

Tekintettel arra, hogy a vállalati hitelezés volumene és növekedési üteme jelenleg kedvezőnek mondható, az MNB 2019-ben az egészségesebb finanszírozási szerkezet elérése érdekében indította el két legújabb célzott eszközét: az 1000 milliárd forint keretösszegű NHP fix konstrukciót, amely a hitelprogram korábbi szakaszaihoz hasonlóan a kkv szegmenst célozza, és a 300 milliárd

¹ Fábián Gergely a Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi rendszer elemzéséért és hitelösztönzéséért felelős ügyvezető igazgatója.

forint keretösszegű Növekedési Kötvényprogramot (NKP), amely inkább a közép- és nagyvállalatok számára biztosít kedvező forrásbevonási lehetőséget.

Az NHP *fix* elsődleges célja a rögzített kamatozású, ezáltal kiszámíthatóbb hitelek részarányának növelése. Az új konstrukció keretében idén már több mint 11 ezer vállalkozás tudta kedvező és kiszámítható hitelből megvalósítani beruházását, mintegy 350 milliárd forint összegben. A teljes keretösszeg az MNB és a bankok várakozásai szerint jövő év vége felé fogyhat el.

A Növekedési Kötvényprogrammal az MNB azt kívánja elősegíteni, hogy a gazdasági szereplők a bankhitelek mellett megfelelő mértékben támaszkodjanak a kötvénykibocsátáson keresztüli forrásbevonásra is. Miközben ugyanis hazánkban a nem pénzügyi vállalatok bankhiteleinek GDP-arányos értéke meghaladja 17 százalékot, a kötvényállományuk a 2 százalékot sem éri el, amely jelentős lemaradás nem csak az európai uniós országok, de a régiós átlagától is. Egy fejlett és likvid vállalati kötvénypiac versenyt támaszt a bankhitelekkel szemben és a pénzügyi stabilitást is növeli. Az NKP iránt nagy érdeklődés tapasztalható a vállalatok részéről: a program indulása óta közel 170 vállalat regisztrált, amelyek mérlegfőösszege megközelíti a GDP 20 százalékát. Közülük 12 vállalat már ki is bocsátott kötvényt, több mint 268 milliárd forint értékben.

Mindkét program kedvező lehetőséget jelent a hazai vállalkozásoknak, hogy a növekedésükhöz, hatékonyabbá válásukhoz szükséges forrásokat alacsony kockázat, kellően hosszú futamidő és kedvező kamatszint mellett biztosítsák. Ezért mielőbb, még a keretösszegek kimerülése előtt érdemes megragadniuk az ezekben rejlő lehetőségeket.

„Szerkesztett formában megjelent a növekedés.hu oldalon 2019. december 12-én.”